

Titus

Door: D.T. Brinkman

Inleiding

De brief aan Titus is een "persoonlijke brief" aan één van de medewerkers van Paulus. Hij noemt Titus "mijn waar kind krachtens ons gemeenschappelijk geloof" ^{Titus 1:4} en vraagt hem "tot hem te komen" zodra Paulus vervangers voor hem heeft gezonden ^{Titus 3:12} in Nikopolis. Hoewel een persoonlijke brief, is de toon minder persoonlijk dan die in de brieven aan Timoteüs is. In Timoteüs hebben de brieven een duidelijk meer 'vaderlijke' toon, hier is de brief duidelijk 'zakelijker' maar toch ook 'broederlijk'.

Titus was een Griek en door Paulus' prediking tot geloof gekomen. Hij was al bij Paulus toen hij naar Jeruzalem ging om zijn Evangelie-boodschap te laten toetsen door de gemeente en de Apostelen te Jeruzalem; veertien jaar nadat hij met Petrus, waar hij twee week bij verbleef –drie jaar na zijn bekering-, en Jakobus had gesproken ^{Gal. 1:18-2:5}.

De vriendschap en broederschap met Titus ging dus ver terug; hij werd door Paulus ondermeer gezonden naar de gemeente te Korinthe ^{2 Kor. 8:16-24}, waar hij in eerste instantie al uit eigen initiatief was geweest. Nadat Paulus via Titus geïnformeerd was over de situatie in de gemeente, zendt Paulus hem daar heen met de 2^e Korinthe-brief. Dit toont dat Paulus hem een betrouwbare, capabele, herder (van de gemeente) achtte.

In deze brief zien we dat Titus door Paulus was 'achter gelaten', in de goede zin uiteraard, om in de nieuwe, jonge, gemeenten op Kreta te zorgen dat de gemeenten ordelijk bestuurd zouden gaan worden. Ook daar waren er (al weer!) Joden gekomen die probeerden de gemeenten "onder de wet" te brengen. Paulus had daarom Titus op Kreta gelaten "met de bedoeling, dat gij in orde zoudt brengen hetgeen nog verbetering behoefde" ^{Titus 1:5}.

Einde eerste gevangenschap

Uit de brief aan Titus kunnen we concluderen dat Paulus, na twee jaar huisarrest in Rome, vrijgelaten was. Kennelijk hadden zijn aanklagers –de Joden uit Jeruzalem- het niet aangedurfd de zaak tot voor de keizer zelf voort te zetten (hij was wel gehoord door het hof, zie de brief aan de Filippenzen). Hij was daarom per definitie vrijgesproken van hun aanklachten.

Paulus verliet Rome, reisde door naar Efeze, waar Timoteüs achterbleef om de gemeenten te onderwijzen, en reisde door naar Macedonië. Daar schreef hij de 1^e brief aan Timoteüs ^{1 Tim. 1:3}.

Vandaar trok hij verder naar Kreta (waar hij tijdens eerdere zendings-reizen niet was geweest) waar vervolgens gemeenten ontstonden (of mogelijk al waren ontstaan door het zendingswerk van andere discipelen) en Titus bleef daar achter om de nieuwe gemeenten te onderwijzen en bestuurlijk in te richten.

Hij reisde verder naar het zuiden van Griekenland, Nicopolis, mogelijk weer naar Macedonië, en vervolgens naar Troas, op terugweg naar Efeze (?) om weer samen met zijn geliefde Timoteüs te zijn, waar hij plotseling gearresteerd werd – *waarschijnlijk* door toedoen van ene Alexander de Kopersmid, een verraderlijk man, waarvoor hij ook Timoteüs waarschuwt ^{2 Tim. 4:14,15; 1 Tim. 1:20}.

4^e "zendingsreis"

Deze reis, die ook langs een aantal steden voerde waar Paulus tijdens zijn eerdere zendingsreizen was geweest, en die zo abrupt werd afgebroken, zouden we zondermeer de **4e zendingsreis** van Paulus kunnen noemen! Deze rondreis vanaf Rome, door Griekenland en Macedonië, duurde met elkaar ongeveer 2 à 3 jaar.

De brief aan Titus is waarschijnlijk geschreven vanuit Nicopolis of vanuit Macedonië. Nicopolis was in de 1e en de 2e eeuw na Christus een plaats waar, in Griekenland (Macedonië), een Christelijke gemeente ontstond van aanzienlijke betekenis, samen met de gemeenten in Filippi, Thessalonica en Larissa – zie de kaart.

We lezen voor het laatst over Titus in 2 Timoteüs 4:10, geschreven tijdens de 2^e gevangenschap van Paulus, waar Paulus met spijt vast moet stellen dat Demas hem verlaten heeft “uit liefde voor de tegenwoordige wereld”, dat Crescens naar Galatië is gegaan en Titus naar Dalmatië is vertrokken. De conclusie moet dan zijn dat hij bij Paulus op bezoek geweest is in Rome en vandaar naar Dalmatië gegaan. De reden daarvoor is ons onbekend.

Sommigen menen dat Titus, net als Demas, ook “naar de wereld terug was gegaan” maar dat is niet juist;

althans: volgens de traditie is Titus later teruggekeerd naar Kreta en daar als opziener over de gemeenten in Kreta op zeer hoge leeftijd gestorven. Daarnaast, als Titus inderdaad zou zijn ‘afgefallen’ dan zou dit zeker door Paulus, of de vroege Christelijke schrijvers, vermeld zijn.

Inhoud (kern) van de brief

Titus was een trouwe dienaar die door Paulus vaak op bijzondere missies werd gestuurd; kennelijk iemand die de gave had om de gemeenten met name organisatorisch en herderlijk te steunen en “orde op zaken”, in bestuurlijke zin, te stellen.

In deze brief zien we dat Paulus aan Titus schriftelijke aanwijzingen geeft over de organisatie van de gemeente; het aanstellen van oudsten en de voorwaarden waaraan deze oudsten moeten voldoen: gastvrij, bezadigd, man van één vrouw, gelovige kinderen –*waardoor ook duidelijk is dat een oudste niet té jong moet zijn, immers: het moet een vader van gelovige kinderen zijn!–*, in staat te onderwijzen, niet op oneerlijke winst uit, etc. Oftewel een oudste moest iemand zijn die bovengemiddeld was en er een morele standaard op na hield die ver boven de gemiddelde Kretens uitstak, vgl. Titus 1:12,13.

De Kretenzen hadden, als volk, een slechte reputatie; er wordt gezegd dat zij dezelfde afstamming kenden als de Filistijnen – de Keretieten ^{1 Sam. 30:14}. Ruw volk, zeevaarders, met een –kennelijk- lage morele standaard. Daarom was het zo belangrijk dat de oudsten die aangesteld werden niet alleen in alle opzichten ‘onberispelijk’ en een voorbeeld voor de Gemeente moesten zijn maar ook naar de wereld rondom duidelijk moest zijn wat de Christelijke levenswandel was – aan de hand van de levenswandel van ondermeer deze oudsten en, uiteraard, de gemeente.

De gezonde leer

Paulus legt er de nadruk op dat Titus ‘de gezonde leer’ moet onderwijzen, in woord en daad, aan de Gemeente. Hij moet de ouderen er op wijzen dat ze ‘nuchter en bezadigd’ en ‘gezond in geloof, liefde en volharding’ moeten zijn. De oude(re) vrouwen moet hij wijzen op het feit dat ze zich priesterlijk moeten gedragen, de drank (!) links moeten laten liggen ^{Titus 2:2-5} zodat “Gods Woord niet gelasterd wordt”.

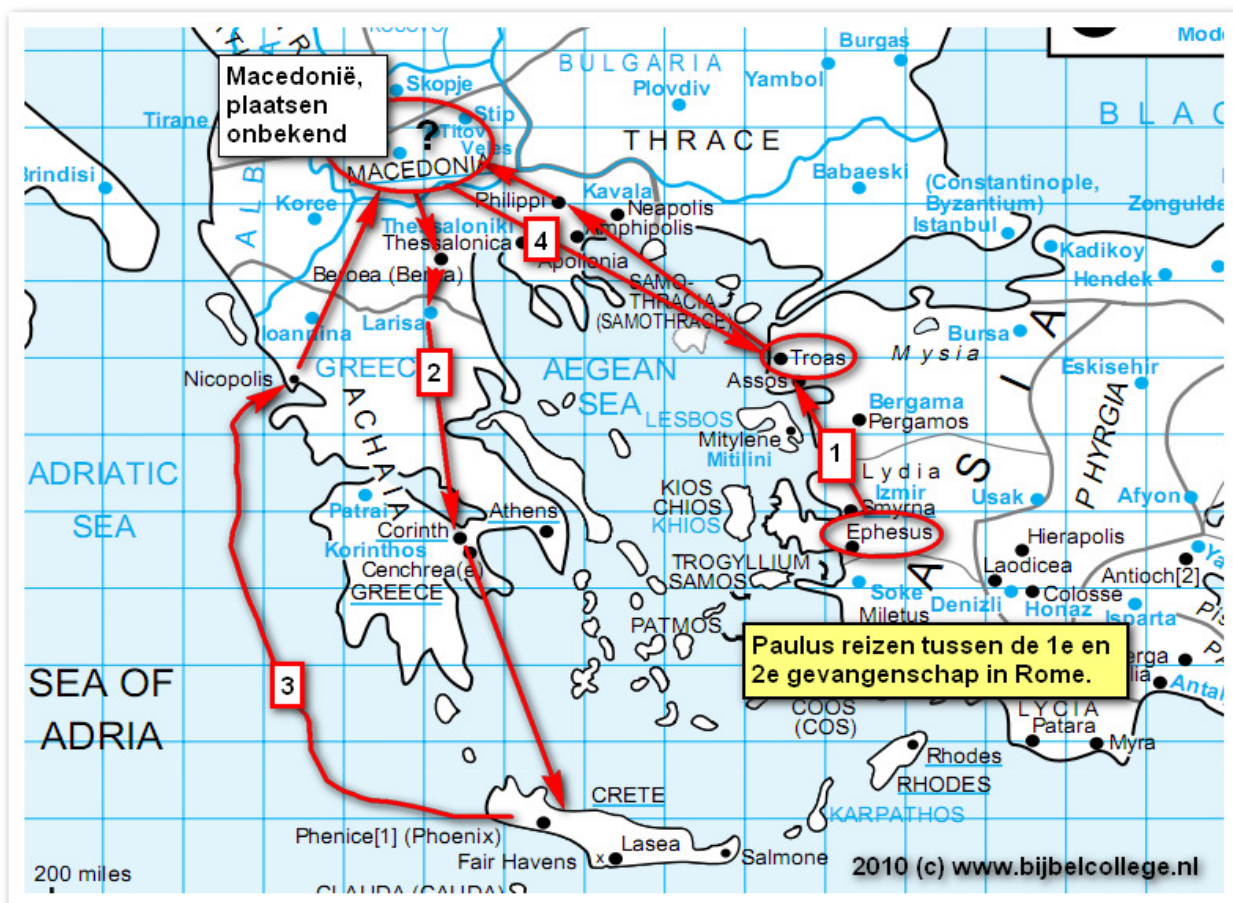
We lezen "tussen de regels door" dat er kennelijk nogal het een en ander mis was; drankmisbruik, losse huwelijksmoraal, ... Titus, zo zouden wij zeggen, had er nog een flinke klus aan! Maar het resultaat zou zijn dat er een gemeente zou zijn dat haar Here waardig zou zijn en tot een getuigenis voor de omgeving.

Dat Titus –door Gods Genade- hierin slaagde is duidelijk wanneer we zien dat de gemeenten in de eerste eeuwen na Christus in die regio van belang bleven.

Slotopmerkingen

De brief aan Titus is, inhoudelijk, een belangrijke brief voor wie de orde binnen de gemeente wil bestuderen, de bestuurlijke inrichting en praktische levensregels. Maar daarnaast onthult deze brief, samengevoegd met enkele gegevens uit andere brieven, ons nog iets anders namelijk: dat Paulus een "4^e zendingsreis" heeft gemaakt. En dat hij overall in Asia, Griekenland en Macedonië de gemeenten onder capabel geestelijk en praktisch leiderschap achter gelaten heeft.

Onderstaand een schetsmatige voorstelling van deze reis waarbij uiteraard bedacht moet worden dat deze op grond van slechts fragmentarische gegevens samengesteld is.

Bij deze kaart:

het is niet meer dan logisch te verwachten dat Paulus, tijdens zijn reis, ook langs plaatsen is getrokken waar eerder gemeenten door hem waren gesticht zoals Troas, Filippi, Tessalonika, Korinthe (deze plaats is bijna zeker), e.a. plaatsen – zodat hij de gemeenten die hem zo trouw hadden gesteund tijdens zijn gevangenschap kon bezoeken en versterken.